

Відзив
на автореферат дисертації Зверєва Євгена Олександровича
«Тлумачення міжнародних договорів національними судами:
європейський досвід та українська практика», поданої до публічного
захисту на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі
спеціальності 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія
політичних і правових вчень.

Не викликає сумнівів актуальність теми кваліфікаційного дослідження Є. О. Зверєва. Підписанням та ратифікацією Європарламентом і Верховною Радою України Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом нашою державою заявлено *de jure* та підтверджено *de facto* однозначний вибір європейського досвіду тлумачення права, в тім числі права міжнародних договорів. Водночас активізувалась практика договірного регулювання відносин між Україною та іншими суб'єктами міжнародного права, урізноманітнилися види цих суб'єктів з обох сторін. Це з неминучістю втягує у процес оцінки та тлумачення як міжнародних договорів України в цілому, так і окремих їх положень національними судами практично усіх рівнів. Більше того, тут уже склався чималий досвід, який поки що не знайшов адекватного теоретичного осмислення у вітчизняному правознавстві.

Слід погодитись із визначенням дисертантом основної мети дисертаційного дослідження (с. 2) та його конкретних завдань (с. 2-3), об'єкта та предмета дисертації, методів дослідження, його джерельної бази (с. 3). Значну частину використаних Є. О. Зверєвим джерел складають іншомовні матеріали, які уможливили одержання дисертантом цілого ряду нових для вітчизняного правознавства висновків, узагальнень, оцінок та пропозицій.

Зауважу, що є достатньо обґрунтованим положення автореферату дисертаційної роботи Є. О. Зверєва про те, що його «дисертація є першим у вітчизняній загальній теорії права комплексним дослідженням тлумачення міжнародних договорів національними судами» (С. 4). Також новими для вітчизняної юридичної науки є отримані дисертантом нові наукові результати, що відображають особистий внесок автора та обґрунтовано винесені ним на прилюдний захист (с. 4-5). Аналіз автореферату переконує, що фактично усі вони достовірні, належним чином обґрунтовані і свідчать про досягнення дисертантом основної мети та вирішення конкретних завдань дисертаційної роботи.

Високо оцінюючи автореферат дисертаційного дослідження Є. О. Зверєва в цілому, вважаємо за необхідне звернути увагу членів спеціалізованої вченої ради і на деякі дискусійні, не достатньо зрозумілі його положення. Так, на стор. 7 автореферату дисертант зазначає, що він «критично оцінює підхід, згідно з яким для обґрунтування пріоритетності міжнародних договорів над нормами національного законодавства України застосовуються норми Закону України «Про міжнародні договори України», який містить положення про таку пріоритетність». Але мотиви, покладені дисертантом в основу цього висновку, не наведені. Очевидно, їх доцільно пояснити під час

публічного захисту дисертації. Тим більше, що свій попередній висновок Є. О. Зверев фактично повторює і в наступному абзаці автореферату.

Як дискусійне слід розцінити положення рецензованого автореферату про те, що його «автор пропонує продовжити практику внесення до кожного закону положення, яке б передбачало пріоритет норм міжнародних договорів над нормами цього конкретного закону» (с. 8).

На стор. 10 автореферату дисертант стверджує, що він «пропонує свою методику тлумачення міжнародних договорів національними судами», але власне про таку методику в авторефераті не йдеться. То в чому її сенс та особливості, а головне – переваги над традиційними методами тлумачення міжнародних договорів національними судами? Очевидно, в дисертаційній роботі Є. О. Зверева про це йдеться.

Водночас висловлені мною міркування самі є до певної міри дискусійними та не знижують істотно в цілому високий науковий рівень кваліфікаційного дослідження Є. О. Зверева.

Грунтовний аналіз автореферату дисертації Є. О. Зверева «Тлумачення міжнародних договорів національними судами: європейський досвід та українська практика» переконує, що вона повністю відповідає вимогам пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» від 24 липня 2013 р. № 567, затвердженого Кабінетом Міністрів України, а її автор, Зверев Євген Олександрович, заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень.

Доктор юридичних наук, професор,
декан юридичного факультету
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

П. С. Пацурківський

Підпис *Пацурківський* засвідчую
Начальник відділу кадрів Чернівецького
національного університету
імені Юрія Федьковича
" 04 " 09

